

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyně Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobce: **F. A.**, narozený dne X
bytem X
zastoupený Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9 – Vysočany

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 10. 2023, č. j. OAM-175/ZA-ZA11-K11-R2-2021

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 31. 10. 2023, č. j. OAM-175/ZA-ZA11-K11-R2-2021 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí ze dne 31. 10. 2023, č. j. OAM-175/ZA-ZA11-K11-R2-2021 (dále jen „napadené

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

rozhodnutí“) Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „žalovaný“), kterým bylo rozhodnuto v řízení o udělení mezinárodní ochrany zahájeném na žádost žalobce podanou dne 18. 3. 2021 tak, že azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) se neuděluje.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce namítal, že žalovaný porušil § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), dále též § 12 zákona o azylu, jelikož žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu, neboť v případě návratu do země původu by mu hrozilo pronásledování, a čl. 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 (dále jen „kvalifikační směrnice“), neboť žalobce v souladu s kapitolami II a III kvalifikační směrnice splňuje podmínky pro získání postavení uprchlíka. Shrnul důvody, pro které požádal o mezinárodní ochranu, obává se pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině a pro zastávání určitých politických názorů, v městě X, odkud pochází, byl v minulosti za uplatnění svého světonázoru fyzicky napaden a bylo mu vyhrožováno zabitím, a to členy hnutí X, nyní, když v zemi vládne Tálibán, je hrozba pronásledování ještě vyšší. Žalovaný ve svém rozhodnutí nedostal požadavkům, k nimž ho zavázal Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 6. 4. 2023, č. j. 4 Az 16/2022-42, neshromáždil si dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí, které by komplexně reflektovaly žalobcův azylový příběh, nepostupoval tak v souladu s body 41 - 45 rozsudku. Žalovaný nepřikládal dostatečnou váhu skutečnostem, které uvedl žalobce.
3. V doplnění žaloby ze dne 26. 2. 2024 k tomu dále uvedl, že se žalovaný s výtkami soudu vypořádal nedostatečně a v podstatě zopakoval stejné argumenty, jako v předcházejícím řízení. Žalovaný tak opět shledal účelovost žádosti s cílem pouhé legalizace pobytu, byť mu to soud již vytkl, k názoru soudu nepřihlédl a použil totožnou argumentaci. Žalobce přitom vysvětlil motivy svého pozdějšího podání žádosti o mezinárodní ochranu.
4. Co se týká využití všech možností vnitrostátní ochrany v zemi původu žalobce poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“), dle které v určitých situacích nelze na tomto požadavku trvat, žalobce předložil žalovanému konkrétní důvod, pro který se na policii neobrátil, žalovaný měl tedy shromáždit konkrétní informace o tom, jakým způsobem fungují, resp. fungovaly státní orgány v zemi původu žalobce a konkrétně i v příslušné oblasti, a zda jsou schopny a ochotny zajistit obyvatelům Afganistanu ochranu před soukromými osobami jako původci pronásledování, a to s přihlédnutím k případu žalobce. Žalovaný sice některé podklady týkající se situace v zemi původu shromáždil, ale z hlediska možností vnitrostátní ochrany z nich žádná zjištění neučinil, nereflektoval tak azylový příběh žalobce, nebyl tak dostatečně zjištěn skutkový stav. Žalovaný si tedy neobstaral dostatečné informace a nevyvodil z nich správné závěry, argumentoval opět stejnými skutečnostmi, které však soud označil za bezpředmětné. Informace, na kterou žalovaný odkazuje, zmiňuje např. velkou míru korupce policie a rozšířený klientelismus, tedy přesně důvody, proč žalobce nevyhledal pomoc policie, žalovaný však tyto věci opět bagatelizuje a dovozuje funkčnost policie.
5. Pokud jde o žalobce, jako ohroženou osobu, žalovaný opět zopakoval stejné argumenty jako v předchozím rozhodnutí, aniž by reflektoval azylový příběh žalobce, aktuální situaci v X vykreslil ve zcela jiném světle, než jí popisují nezávislé zprávy o zemi původu,

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

žalobce mu přitom poskytl řadu dokumentů. Poukázal na to, že v Afghánistánu panuje omezení náboženské svobody, Tálibán uplatňuje striktní a konzervativní formu sunnitského islámu a náboženské komunity a jednotlivci, kteří se odlišují od interpretace Tálibánu, jsou vystaveni riziku pronásledování, je patrné, že by i žalobce čelil pronásledování ve své vlasti kvůli své příslušnosti k určité sociální skupině a svým politickým názorům. Žalovaný s materiály o zemi původu, které shromáždil, pracuje účelově a záměrně zamlčuje a nepřekládá zprávy, které hovoří o špatné lidskoprávní situaci. Uvedl, že Tálibánem uplatňovaná konzervativní forma sunnitského islámu vede k závažnému omezení základních lidských práv v oblastech týkajících se náboženské svobody, práv žen a politických svobod, stanoví drastické tresty a striktní omezení, což má dopad na každodenní život obyvatel Afghánistánu, a vyvolává skutečné riziko pronásledování pro jednotlivce, kteří sdílí odlišné názory nebo mají jiná náboženská přesvědčení. Žalovaný se však snaží vytvořit dojem, že současný Tálibán je odlišný od toho, co vládl v zemi v letech 1996-2001, dle žalobce se jedná pouze o dojem, který se v roce 2021 Tálibán snažil vyvolat, realita však tomu velmi záhy přestala odpovídat, např. ženám a dívkám není dovoleno chodit do školy a zmizely z veřejného života. Potvrzují to i informace obsažené ve správním spise, tedy z Informace MZV Nizozemska: Afghánistán – Bezpečnostní situace, Svoboda náboženského vyznání, červen 2023, vyplývá, že v Afghánistánu neexistuje svoboda náboženského vyznání, platí pouze právo šaría, náboženské menšiny jsou vystavovány násilí a některé náboženské skupiny pronásledování, to platí i pro nepraktikující muslimy, u nemuslimů a osob, které Tálibán považuje za „odpadlíky od víry“ je takové jednání považováno za trestný čin, ateisté a konvertité veřejně nemohou svoje náboženské přesvědčení za žádných okolností projevit. Toto potvrzuje i další zpráva ve správním spisu, a to Informace LANDINFO: Afghánistán – Vývoj islámského emirátu, ze dne 23. 1. 2023, podle které je právo šaría implementováno v plné míře a soudcům bylo uloženo ukládat tvrdé tresty (veřejné popravy, amputace, bičování). Dále se jedná o Informaci OAMP: Afghánistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 14. 7. 2023, podle které v Afghánistánu dochází k ukládání a vykonání trestu smrti. Žalobce uvedl, že stav v Afghánistánu je momentálně charakterizován nestabilitou a obrovskou nejistotou, hrozba pronásledování ze strany Tálibánu zůstává velmi reálná, což ukazuje na potřebu dlouhodobé mezinárodní ochrany pro afghánské občany, kteří by v případě návratu mohli čelit pronásledování. Žalobce odkázal na informace, které zveřejnil Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, podle kterého Tálibán pokračuje v porušování mnoha lidských práv, včetně diskriminace a pronásledování, mimo jiné, náboženských menšin, dále poukázal na další zprávy o zemi původu, kdy přiložil internetové odkazy. Žalobce měl za to, že jeho situace naplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce

6. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný nesouhlasil s obsahem žalobních námitek, neboť nedokládaly žalobcem namítaná porušení zákonných ustanovení. Měl za to, že při rozhodování vzal v úvahu tvrzené skutečnosti a přihlédl k nim, shromáždil adekvátní a aktuální informace o zemi původu, vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci, který svým rozsahem odpovídá předpokladům nezbytným pro vydání rozhodnutí, rozhodnutí reaguje na konkrétní Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

okolnosti případu a je řádně odůvodněno. Důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu v případě žalobce absentují. Žalovaný trval na správnosti hodnocení důvodnosti žádosti, bezpečnostní situace v Afghánistánu je komplikovaná, ale v daném případě neshledal žalovaný skutečnosti nasvědčující důvodnosti jeho obav z pronásledování.

8. Žalovaný postupoval v souladu s povinnostmi, ke kterým ho zavázal Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 6. 4. 2023, č. j. 4 Az 16/2022-42, stav věci byl zjištěn v potřebném rozsahu, žalovaný opatřil relevantní podklady, které zařadil do správního spisu, žalobce měl možnost se s nimi seznámit, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění. Žalovaný reagoval na žalobcovy podněty i na materiály doložené žalobcem a své stanovisko k nim příslušně vysvětlil.
9. Žalobce kladl do souvislosti napadení z roku 2016 neznámými osobami s jeho předchozími výroky v restauraci podporujícími sekularizaci společnosti, poukazoval i na následné telefonickými výhrůžky a domovní prohlídku v místě bydliště jeho příbuzných, zvýšené nebezpečí v zemi původu pro sebe žalobce předpokládal vzhledem k převzetí moci Tálibánem a ze spolupráce Tálibánu a organizace X. Žalovaný se mimo jiné i těmito tvrzeními zabýval a podrobně je analyzoval na pozadí podkladových informací a v souladu s pokyny soudu. Rozhodnutí je věcně správné, zákonné a přezkoumatelné, a obsah žaloby není způsobilý ho zpochybnit. Žalobce je nyní chráněn doplňkovou ochranou na 24 měsíců, kterou lze v závislosti na vývoji situace prodlužovat, není tedy nucen k návratu do vlasti, odkázal na obsah spisového materiálu a na napadené rozhodnutí.
10. Žalovaný navrhl, aby žaloba byla zamítnuta jako nedůvodná, neshledá-li soud důvod k jejímu odmítnutí.

IV. Obsah správního spisu

11. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 18. 3. 2021 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany, ke které dne 26. 3. 2021 mimo jiné uvedl, že v ČR pobýval od roku 2014 na studentské vízum, hrozí mu zabití v zemi původu, kterou navštívil v roce 2016, bavil se s přáteli o sekularizaci a postavení žen ve společnosti, byl nařčen z toho, že je ateista a nevěřící, dva dny poté byl fyzicky napaden neznámými lidmi a bylo mu nadáváno, protože je nevěřící, dále byl telefonicky kontaktován lidmi z hnutí X, bylo mu vyhrožováno, protože je nevěřící, žalobce měl opustit zemi a nekontaktovat policii, žalobce se do svého odletu musel skrývat, po jeho odletu do ČR bylo vyhrožováno též jeho otci, aby se žalobce nevracel do země, žalobce se nevrátil ani na pohřeb matky v roce 2020.
12. Tyto důvody žalobce blíže rozvinul při pohovoru dne 26. 3. 2021, kde uvedl, že v ČR pobýval legálně až do 24. 2. 2021, nedopatřením přišel o studentské vízum, dostal výjezdní příkaz platný do 20. 3. 2021. K událostem z roku 2016 popsal, že byl v Afghánistánu označen jako „kafer“, tedy nevěřící, to je pro extremisty dostatečný důvod k zabití člověka, hnutí X má centrum v X, jsou tam velmi vlivní a mají své členy i mezi policisty, jsou velmi ovlivněni ideologií Talibánu, i když k nim přímo nepatří, z důvodu jejich výhrůžek žalobce resp. jeho otec incident neohlásili na policii, žalobce se skrýval až do svého odletu v domě otce, jeho odlet zpět do ČR proběhl bez problémů,

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

do vlasti se pak už nevrátil. V případě návratu do země původu by nebyl nikde v bezpečí před členy tohoto hnutí, obává se zabití.

13. Žalobce dne 6. 4. 2021 poskytl žalovanému vyjádření, kde doplnil informace k hnutí X, k čemuž poukázal na články z médií a zprávu EASO ze srpna 2020, dále poukazoval na obecnou bezpečnostní situaci v Afghánistánu, která je nestabilní a nepředvídatelná, země je pro civilisty nebezpečná, možnost vnitřního přesídlení nelze využít, dále uvedl, že má v ČR silné sociální vazby, doložil potvrzení o studiu. Ve vyjádření ze dne 16. 9. 2021 poukazoval na to, že v zemi převzal moc Talibán, situace je ještě zhoršila, v případě návratu mu hrozí nebezpečí vážné újmy.
14. Dne 5. 11. 2021 byl se žalobcem proveden doplňující pohovor, kde uvedl, že příslušný duchovní stále v X funguje, jeho skupina je stále aktivní, nic se tam nezměnilo, od roku 2016 asi čtyřikrát kontaktovali jeho otce a ptali se na něj, žalobce z nich má stále obavy, nebyl kvůli tomu ani na pohřbu matky v roce 2020, nyní duchovní X aktivně spolupracuje s Talibánem, žalobce je navíc šiita, kteří jsou terčem Talibánu, dále opakovaně podrobně popsal události, ke kterým došlo k Afghánistánu v roce 2016.
15. Rozhodnutím ze dne 27. 4. 2022, č. j. OAM-175/ZA-ZA11-K11-2021, žalovaný udělil žalobci mezinárodní ochranu ve formě doplňkové ochrany na dobu 24 měsíců podle § 14a zákona o azylu, dospěl k závěru, že důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14 nejsou v případě žalobce dány.
16. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 6. 4. 2023, č. j. 4 Az 16/2022-42 zrušil toto rozhodnutí v části, v níž nebyl žalobci udělen azyl, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, žalobci zůstala udělená doplňková ochrana. Soud v tomto rozsudku uložil žalovanému, aby shromáždil dostatečné a adresné podklady týkající se situace v zemi původu ve smyslu bodů 41 a 45 rozsudku, tyto podklady řádně posoudil v souvislosti s individuálními okolnostmi případu žalobce, doplnil skutkový stav o příslušná zjištění, umožnil žalobci seznámit se a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním podle § 36 odst. 3 správního řádu, a poté ve věci znovu rozhodl o jeho žádosti o mezinárodní ochranu, a to se zohledněním nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2022 sp. zn. IV. ÚS 1642/21 a s přihlédnutím ke všem skutečnostem, které v řízení vyjdou najevo.
17. Při doplňujícím pohovoru dne 21. 8. 2023 žalobce uvedl, že v roce 2016 měl problém se skupinou X, která ho napadla a vyhrožovala mu, i telefonicky, naposledy v roce 2019, to již byl na území ČR. Začalo to diskuzí v restauraci ve vlasti žalobce o sekularismu a ženských právech, někteří z přítomných mu říkali, že je nevěřící, který nerespektuje své náboženství, ostatní je v tu chvíli uklidnili. Ale po dvou nebo třech dnech ho zastavili lidé s motorkou, kteří mu sprostě nadávali a bili ho. Otec žalobce chtěl volat policii, večer otci zavolali ze skupiny X a řekli mu telefonicky, že jeho syn je nevěřící a pokud ho najdou, tak ho potrestají, zabijí. Ta skupina je silná a má své lidi ve státních aparátech, a tak otec rozhodl, že policii nic hlásit nebudou. Poté žalobce opustil Afghánistán, mezi lety 2016-2019 čtyřikrát kontaktovali otce žalobce a vyhrožovali. V roce 2020 zemřela matka žalobce a otec mu řekl, aby se kvůli hrozícímu nebezpečí nevracel do země na pohřeb. Na dotaz, proč o mezinárodní ochranu nepožádal hned po těchto událostech, odpověděl, že měl tehdy studentské vízum, v roce 2020 zažádal o pracovní vízum, které nedostal a nedostal ani studentské vízum, dostal dopis, že musí opustit Českou republiku a dostal výjezdní příkaz, rozhodl se požádat o azyl. Druhá možnost byla vycestovat a o

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

požádat ze zahraničí o vízum, což ale nešlo, protože mu v Afghánistánu hrozilo nebezpečí, skupina, která mu vyhrožovala začala spolupracovat s Tálibánem. Před odjezdem příbuzných do X v březnu 2022 přišli k nim domů a hledali ho, jeden z nich měl samopal, udělali domovní prohlídku. Sestra žalobce s otcem poté odcestovali do Íránu, bratr žalobce do X neodjel, dříve pracoval pro X jednotky NATO, čeká na vízum, aby mohl odcestovat do X, jiné příbuzné již žalobce v domovském státě nemá, od této prohlídky již incidenty nebyly. Na dotaz, že žalobce podle informací o zemi původu nepatří mezi zájmové osoby Tálibánu, žalobce odpověděl, že skupina X má v X silnou pozici a spolupracuje s Tálibánem. Dále detailně popsal incident v restauraci, kde proběhla debata o ženských právech a sekularizaci, vyjadřoval názor pro ženská práva a svobody, právo na práci apod. a sekulární stát, byli tam dva známí jeho kamarádů, kteří byli hodně konzervativní a řekli žalobci, že je nevěřící. Žalobce uvedl, že dva dny poté byl napaden na ulici neznámými lidmi, kteří přijeli na motorce, začali ho bít a kopat a říkat, že je nevěřící. Večer zavolali otci, že jsou ze skupiny X, řekli mu, že jeho syn je nevěřící a musejí ho potrestat, dále řekli, že nemají nic hlásit na policii. Otec nic na policii nehlásil, protože skupina, ze které mu volali může mít své lidi i na policii, otec jako obyvatel X ví, že ta skupina je silná, žalobce poté zůstal doma, nikam nevycházel a nato odcestoval z Afghánistánu. Dále uvedl, že ve vlasti nikdy nevyvíjel žádnou činnost svědčící o odpadlictví od víry vyjma zmiňovaného rozhovoru.

18. Součástí spisu je i stížnost žalobce ve věci tlumočení pohovoru dne 21. 8. 2023, dle které nedostal možnost zpětného přetlumočení protokolu o pohovoru a došlo k chybám při tlumočení.
19. Žalovaný následně shromáždil řadu materiálů týkající se situace v zemi původu, jejichž výčet je uveden v souvislosti s napadeným rozhodnutím v bodě 23 níže.
20. Dne 17. 10. 2023 byla dána žalobci možnost seznámit se s podklady rozhodnutí a též možnost zpětného přetlumočení protokolu z pohovoru dne 21. 8. 2023. Doplnil, že bratr žalobce včera opustil vlast a odcestoval do X, kde se snaží zajistit víza do X, to byl jeho poslední příbuzný v zemi.
21. Žalobce podal dne 27. 10. 2023 obsáhlé vyjádření k podkladům, kde popsal důvody žádosti o mezinárodní ochranu a současnou situaci v Afghánistánu, kdy je u moci Tálibán, měl za to, že je osobou, která by mohla být vystavena systematickému pronásledování ze strany státu, a navrhl další zprávy k posouzení situace v zemi původu. Rovněž vytkl žalovanému, že ohledně zpráv ve správním spise nejsou přeloženy některé důležité pasáže.
22. Dle napadeného rozhodnutí ze dne 31. 10. 2023 se azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu neuděluje, žalovaný konstatoval, že tvrzeným důvodem žádosti je obava žalobce z hnutí X, jehož členové jej měli v roce 2016 napadnout, dalším zjevným důvodem je legalizace pobytu na území ČR po zrušení studentského víza. Žalovaný při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany vycházel z výpovědi žalobce, jím doložených materiálů, z Informace Cizineckého informačního systému (CIS), a dále z informací, které shromáždil ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Afghánské islámské republice, tj. Informace OAMP: Afghánistán – Stručné shrnutí vývoje po převzetí moci Tálibánem v srpnu 2021, ze dne 13. 9. 2021, Informace OAMP: Afghánistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 14. 7. 2023, Informace EASO: Afghánistán – Afghánská státní policie, Hlavní sociálně ekonomické

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

ukazatele, ochrana poskytovaná státem a mobilita ve městech Kábul, Mazár-e Šaríf a Herát, srpen 2017, Informace EASO: Afghánistán – Tematické zaměření na zemi, leden 2022, Informace norského Centra informací o zemích původu LANDINFO: Afghánistán – Vycestování a návraty po převzetí moci Tálibánem, ze dne 29. 9. 2022, Informace LANDINFO: Afghánistán – Vývoj islámského emirátu, ze dne 23. 1. 2023, Informace MZV Nizozemska: Afghánistán - Bezpečnostní situace, Svoboda náboženského vyznání, červen 2023, Informace The Independent: Afghánští šiité navzdory nedůvěře vyhledávají ochranu Tálibánu, ze dne 16. 11. 2021, Informace ČTK: Tálibán slaví druhé výročí převzetí moci v Afghánistánu, ze dne 15. 8. 2023. Tyto informace jsou součástí spisového materiálu správního orgánu. Žalovaný zdůraznil, že žalobci byla udělena mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany rozhodnutím ze dne 30. 3. 2022, č. j. OAM-175/ZA-ZA11-K11-2021, na dobu 24 měsíců s platností do 27. 4. 2024. S ohledem na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2023, č. j. 4 Az 16/2022-42, žalobce dále disponuje statutem poživitele doplňkové ochrany. Blíže se soud bude zabývat obsahem napadeného rozhodnutí v souvislosti s vypořádáním žalobních námitek.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

23. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ust. § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
24. Soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalobce i žalovaný souhlasili s projednáním a rozhodnutím dané věci bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s. Zároveň soud postupoval dle § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.
25. Předně soud uvádí, že neshledal důvody k odmítnutí žaloby pro nedostatek žalobního bodu, neboť žaloba podaná dne 1. 12. 2023 určité žalobní body resp. jejich zárodky obsahovala, přičemž žalobce tyto žalobní body rozvinul v doplnění žaloby dne 26. 2. 2024.
26. Podle ustanovení § 12 zákona o azylu: *Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
27. Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu: *Pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
28. Podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu: *Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.

29. Žalobce zejména namítal, že žalovaný v napadeném rozhodnutí a jemu předcházejícím řízení nedodržel závazné pokyny soudu obsažené v rozsudku ze dne 6. 4. 2023 č.j. 4 Az 16/2022-42, na základě svého azylového příběhu rovněž namítal, že mu v zemi původu nadále hrozí pronásledování.
30. V řízení o mezinárodní ochraně je zcela zásadní otázka věrohodnosti tvrzení žadatele, a to z hlediska rozhodování o jejím udělení. V původním zrušeném rozhodnutí žalovaný věrohodnost žalobce nezpochybňoval, a tedy ani soud se ve zrušujícím rozsudku touto otázkou nezabýval. V napadeném rozhodnutí však žalovaný věrohodnost výpovědi žalobce zpochybnil, a to na stranách 16 - 18, kde uzavřel, že ze strany žalobce nedošlo k věrohodnému doložení toho, že je skutečně pronásledován. Soud shledal, že žalovaný se v tomto vyhodnocení dopustil řady pochybení, pro které toto vyhodnocení neobstojí.
31. Nejvyšší správní soud v recentním rozsudku ze dne 3. 6. 2024 č.j. 5 Azs 256/2023-65 shrnul následující východiska pro posuzování věrohodnosti: *„Pokud jde o otázku hodnocení věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu, tou se zabýval Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, č. 4304/2022 Sb. NSS, v němž uvedl: „Závěr správního orgánu o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem, a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice 2011/95/EU [o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“)]. Mezi tyto indikátory hodnověrnosti patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní a její plausibilita ve světle relevantních informací o zemi původu.“*
32. *Způsob vyhodnocení jednotlivých indikátorů věrohodnosti je blíže rozveden v materiálech Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (European Asylum Support Office, EASO; od r. 2022 Agentura Evropské unie pro otázky azylu, European Union Agency for Asylum, EUAA), především v praktické příručce Posuzování důkazů z března 2015 nebo Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System z roku 2018; na tyto materiály Nejvyšší správní soud žalovaného již několikrát odkazoval (srov. rozsudky NSS ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 447/2019-30, ze dne 17. 9. 2020, č. j. 1 Azs 3/2020-70, ze dne 30. 9. 2020, č. j. 2 Azs 165/2019-57, či ze dne 10. 2. 2023, č. j. 5 Azs 208/2022-52). V jednoduchosti lze shrnout, že pro posouzení věrohodnosti výpovědi žadatele je nutno zvážit, zda je žadatelem předestřený azylový příběh popsán dostatečně konkrétně a plausibilně; dále je nutno zvážit, zda jsou žadatelova tvrzení rozporná mezi sebou navzájem či s jinými důkazy (s případnou rozporností je nutno žadatele obeznámit a je nutno mu umožnit nesrovnalosti objasnit), a nutno je též posoudit, zda jsou žadatelem uváděná tvrzení v souladu se známými informacemi o zemi původu.“*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

33. Žalovaný v příslušné pasáži týkající se věrohodnosti nejprve hodnotil spolupráci bratra žalobce s NATO, k čemuž se soud nebude vyjadřovat, neboť o takové důvody žalobce svou žádost neopíral, ani to nenamítal v žalobě. Následně však žalovaný zpochybnil výpověď žalobce ohledně domovní prohlídky u jeho rodiny, neboť žalobce nedokázal přesně určit, kdo tuto prohlídku provedl, zda Tálibán nebo X, považoval za zvláštní, že uvedené osoby v tradičním oblečení se samopaly nesdělili, kdo jsou. Soud to v kontextu režimu, který panuje v zemi původu, za zvláštní nepovažuje. Jak zjistil i žalovaný a vyplývá ze zpráv ve spise, v Afghánistánu převzalo v srpnu 2021 moc hnutí Tálibán, které nyní ovládá celé území státu, vyhlásil v zemi islámský emirát, v zemi se nekonají volby, bylo zavedeno právo šaría, byly odstraněny instituce zřízené na ochranu lidských práv a demokratického zřízení, úřady ujasnily, že ústava ani zákony již nejsou platným právem, základní lidská práva jsou silně omezena. S ohledem na to je představitelné, že při konání domovní prohlídky její vykonavatelé neuvedli svou totožnost či příslušnost, jak je běžné v demokratických právních státech. Dále žalovaný vyjadřoval podivení, z jakého důvodu neprojevil Tálibán (resp. vykonavatelé prohlídky) zájem o bratra žalobce, jako spolupracovníka NATO, a místo toho se zajímal o žalobce. K tomu však žalobce při pohovoru dne 21. 8. 2023 vysvětlil, že bratr tuto spolupráci tajil a během domovní prohlídky se dokumenty o jeho spolupráci nenašly. Soud v tom nespatřuje nic nepravděpodobného; i když jsou bývalí spolupracovníci NATO přední zájmovou skupinou Tálibánu, neznamená to, že musí mít informace o všech takových osobách. Rovněž nelze vyloučit, že se při prohlídce zajímali právě o osobu žalobce, který měl být v roce 2016 označen za nevěřícího (odpadlíka od víry), což se v Afghánistánu nyní trestá smrtí, navíc měl vyslovovat názory na podporu ženských práv a sekularizace, kdy lidskoprávní aktivisté (zejména za práva žen) jsou dle zprávy OAMP ze dne 13. 9. 2021 – Stručné shrnutí vývoje po převzetí moci Tálibánem v srpnu 2021, skupinou ohroženou pronásledováním. Dobu šesti let, po kterou žalobce nebyl přítomen v domovském státě (tj. do domovní prohlídky v roce 2022), pak nelze považovat za natolik dlouhou, aby daný incident z roku 2016 nutně musel upadnout v zapomnění. K poznámce žalovaného, že žalobce ani nedokázal přesvědčivě uvést, jak se o něm mohl Tálibán dozvědět, lze uvést, že žalobce těžko mohl správnímu orgánu osvětlit, jak se o jeho osobě mohly dotyčné složky dozvědět, k takovým údajům jeho povinnost tvrzení a důkazní rozhodně nesahá, přičemž soud nepovažuje za nijak nevěrohodné, pokud žalobce zmínil, že se o něm mohli dozvědět od sousedů či známých. K tomu je třeba poznamenat, že v roce 2016 v restauraci žalobce vyjadřoval své názory před minimálně čtyřmi osobami, kdy dvě z nich jej označily za nevěřícího, žalobce pak nemůže mít přesné povědomí o tom, komu dotyčné osoby tyto informace dále sdělovaly a za jakým účelem.
34. I další vyhodnocení žalovaného je velmi pochybné, nelze souhlasit s tím, že by žalobce nedokázal vyjádřit ani motiv tvrzeného napadení a výhrůžek v roce 2016; naopak žalobce konzistentně tvrdil, že byl útočníky vybízen k opuštění Afghánistánu, jinak jej zabijí, s tím nejsou v rozporu ani pozdější telefonáty otci žalobce, kde měl být varován, aby se syn nevracel. Pokud daný útok na žalobce učinila radikální islamistická skupina X v roce 2016, kdy dosud nebyl u moci Tálibán a nebylo zavedeno právo šaría, nevyznívá nevěrohodně, že žalobce pouze fyzicky napadla a nepřistoupila rovnou k usmrcení žalobce, když útoku byli přítomni svědci a policie v té době ve městě určitým způsobem fungovala a jak uvedl žalovaný, daná skupina nebyla s policií propojena, naopak byla spíše v hledáčku policie. Rovněž je v kontextu událostí v zemi původu pochopitelné, pokud by se v letech 2016 – 2019 činnost hnutí omezila na telefonické hovory otci

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

žalobce, přičemž po změně režimu v srpnu 2021 by došlo již k intenzivnějšímu projevu zájmu o osobu žalobce v podobě domovní prohlídky v březnu 2022, kdy měl být žalobce hledán. Je nutné připomenout, že dle zprávy MZV Nizozemska z června 2023, která je součástí spisu a která se věnuje svobodě náboženského vyznání, náboženským menšinám a nemuslimům v zemi, platí nyní pouze právo šaría, dochází k velké společenské kontrole související s praktikováním náboženství, Tálibán považuje osoby, které odstoupily od islámu, za odpadlíky, takový čin se trestá trestem smrti. Nelze tak vyloučit, že žalobce byl jako osoba dříve označená za nevěřícího nyní aktivně vyhledáván bezpečnostními složkami. Dále žalovaný poukazoval na rozpory ohledně telefonátu, který se uskutečnil v den napadení, uváděl: „*Jmenovaný navíc v prvním pohovoru dne 26. 3. 2021 uvedl, že v den napadení volali a vyhrožovali přímo jemu, zároveň řekl, že mu volali dva dny po napadení...*“ Soud však z protokolu o pohovoru ze dne 26. 3. 2021 zjistil, že žalobce uváděl, že k telefonátu došlo dva dny po setkání v restauraci a v den jeho napadení, totéž uváděl též při všech dalších pohovorech; neuváděl tedy, že k telefonátu došlo v den napadení a zároveň dva dny po napadení, v tom se žádný rozpor v jeho výpovědích nevyskytl.

35. Je třeba přisvědčit žalovanému, že ve výpovědích žalobce se však vyskytl rozpor ohledně toho, komu mělo být v den napadení voláno, když při pohovoru dne 26. 3. 2021 žalobce uvedl, že volali jemu a při pohovoru dne 5. 11. 2021, že volali otci, dále při pohovoru dne 21. 8. 2023 k tomu uvedl, že vždy volali pouze otci, nikdy přímo žalobci. Nicméně, jedná se pouze o jednu okolnost azylového příběhu žalobce, přičemž žalobce byl co do popisu událostí v roce 2016 v restauraci a ohledně jeho napadení jinak při všech třech pohovorech konzistentní, tyto události popisoval dostatečně konkrétně, podrobně a shodně, s ohledem na to soud jeho nevěrohodnost pouze z důvodu jediné uvedené nesrovnalosti neshledal. K dalšímu odůvodnění žalovaného soud uvádí, že ani nepovažuje za nevěrohodné, pokud se otec po daném telefonátu v den napadení z důvodu určitých telefonických výhrůžek rozhodl na policii neobrátit. Neobstojí ani zpochybnění žalovaného ohledně toho, jak mohli neznámí útočníci identifikovat žalobce, když jej neznali; žalobce však jasně popsal, že jeho identitu znali lidé, se kterými byl v restauraci dva dny před tím a kteří jej označili za nevěřícího, z čehož odvozoval důvod následného fyzického útoku, soudu pak nepřijde nijak nepochopitelné, že identita žalobce mohla být těmito osobami sdělena budoucím útočníkům, mohla být poskytnuta i např. fotografie apod. Soud má rovněž za to, že ani sled událostí popisovaný žalobcem a propojení mezi událostí v restauraci, napadením a výhrůžným telefonátem, při kterém osoby sdělily, že jsou z hnutí X, nevyznívá nijak nevěrohodně a bez příčinné souvislosti. Lze shrnout, že žalobce dostal své povinnosti uvést věrohodně a uceleně své důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany, přičemž žalovaným uvedené výhrady nebyly způsobily tuto věrohodnost zpochybnit.
36. Soud v rozsudku č.j. 4 Az 16/2022-42 uložil žalovanému, aby s ohledem na žalobcem tvrzenou nefunkčnost policejních orgánů v zemi původu shromáždil odpovídající podklady a zabýval se tím, jakým způsobem fungují (resp. fungovaly) státní orgány v zemi původu žalobce a konkrétně i v příslušné oblasti, a zda jsou schopny a ochotny poskytnout ochranu obyvatelům Afghánistánu před soukromými osobami jako původci pronásledování, s přihlédnutím ke konkrétnímu případu žalobce. Žalovaný si v navazujícím řízení opatřil Informaci Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO): Afghánistán – Afghánská státní policie, Hlavní sociálně-ekonomické ukazatele, ochrana poskytovaná státem a mobilita ve městech Kábul, Mazár-e Šaríf a Herát, srpen Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

2017, která pokrývala rozhodné období kolem útoku a ze které zjistil, že města Kábul, Mazár-e Šaríf a Herát patří mezi bezpečnější města, uvedl informace o fungování policie, kdy mezi obyvateli panuje obecná spokojenost s výkonností a chováním policie, poukázal na zásluhu zabránění mnoha incidentům. Připustil též problémy týkající se politického vměšování, klientelismu či rozšířené korupce, k čemuž soud doplňuje, že daná zpráva skutečně popisuje značné množství problémů souvisejících s fungováním policie. Za zásadní však soud v této souvislosti považuje zjištění žalovaného, že dle dané zprávy není uváděna infiltrace policie zločineckými skupinami či vazbami na islamistické radikály, zpráva ani nezmiňuje skupinu X, ani to, že by měla u policie své lidi, byť jí žalobce přisuzoval z lokálního hlediska velkou sílu. Naopak, jak uvedl žalovaný, zpráva hovoří o četných zásazích policie proti osobám a strukturám spojeným s Tálibánem, žalovaný tedy dovedl, že by dle charakteristiky uváděné žalobcem měla skupina X patřit v tehdejší době v hledáčku policie patřit mezi hlavní priority.

37. Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že pronásledovatelem ve smyslu zákona o azylu může být rovněž nestátní původce (soukromá osoba), v těchto případech se však žadatel musí obrátit se žádostí o pomoc nejprve na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout, k tomu srov. rozhodnutí č. j. 4 Azs 129/2005-54, č.j. 6 Azs 479/2004-41, č. j. 9 Azs 49/2007-68, či č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS. Subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům bez dalšího neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz např. usnesení NSS ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23). Pouze pokud by informace o zemi původu ukazovaly na opodstatněnost této nedůvěry, nebylo by možné po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby vyčerpал prostředky vnitrostátní ochrany (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS).
38. Soud tak shledal, že žalovaný v daném případě na podkladě shromážděných informací o zemi původu z rozhodné doby dostatečně odůvodnil, že žalobce v roce 2016 v době incidentu měl k dispozici dostatečné vnitrostátní prostředky ochrany proti předmětnému násilnému jednání ze strany skupiny X, vyvrátil tvrzení žalobce, že v tehdejší době mu vlastní země nebyla schopná či ochotná ochranu poskytnout. S ohledem na to je správný dílčí závěr žalovaného, že se tehdy nejednalo o pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, a to nikoli z důvodu intenzity tehdejšího útoku, ale z důvodu, že žalobce v létě 2016 měl možnost se na policii obrátit a požádat o svou ochranu, což neučinil.
39. Soud dále v rozsudku č.j. 4 Az 16/2022-42 uložil žalovanému, aby shromáždil informace týkající se otázek náboženství v Afghánistánu, situace náboženských menšin, ateistů a nevěřících a zabýval se tím, jaká rizika mohou pro takové osoby (či pro osoby takto označené) existovat při jejich současném pobytu v Afghánistánu. Žalovaný splnil pokyn soudu v tom smyslu, že si opatřil zprávu MZV Nizozemska z června 2023, která se věnuje svobodě náboženského vyznání, náboženským menšinám a nemuslimům. Při zjišťování obsahu této zprávy však žalovaný postupoval selektivně a vynechal některé podstatné části, které jsou však relevantní právě v případě žalobce. Zjistil tedy sice, že zpráva zachycuje negativní trend v této oblasti, ateisté se veřejně nehlásí ke svému postoji, z nemuslimských skupin žijí v obavách zejména bahájové, buddhisté, zoroastriáni a křesťané. Zcela však opomenul uvést, že dle této zprávy podle organizace Human Rights Watch v Afghánistánu neexistuje svoboda náboženského vyznání, vedení

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Tálíbánu rozhodlo, že v zemi platí pouze právo šaría, Tálíbán nechrání náboženské menšiny před násilím a některé skupiny vystavuje pronásledování, většina velmi malých skupin nemuslimů žije v neustálém strachu z pronásledování, podle zvláštního zpravodaje OSN pro situaci v oblasti lidských práv je situace náboženských menšin alarmující, v islámském emirátu Afghánistán dochází k velké společenské kontrole související s praktikováním náboženství, policie a MPVPV prováděly kontrolu, zda se lidé modlí (např. v době modliteb), ti, kdo se nemodlili, byli zastrašováni, lidé se také kontrolovali navzájem, zda se řádně modlí, nepraktikující muslimové často předstírali, že jsou věřící, chtěli se tak vyhnout možným problémům, vláda netolerovala, ani neměla žádné pochopení pro ty, kteří nevyznávají islámskou víru, Tálíbán považoval osoby, které odstoupily od islámu, za odpadlíky, takový čin se trestá trestem smrti, proto se podle jednoho zdroje ateisté ke svému postoji veřejně nehlásí, dokonce i v kruzích afghánské diaspory jsou v tomto směru velmi opatrní, podle jednoho ze zdrojů byli lidé často přísnější vůči jiným muslimům než například vůči křesťanům, více se zabývali kontrolou toho, kdo je špatný muslim, než nemuslim. Žalovaný rovněž opomenul, že dle této zprávy Tálíbán tradičně disponoval účinným zpravodajským systémem založeným na intenzivních místních kontaktech, po převzetí moci si tyto struktury zachoval, stále má k dispozici velký počet kontrolních stanovišť a rozsáhlou síť místních informátorů, podle důvěrného zdroje je pravděpodobné, že systém informátorů v kombinaci s databázemi, které se dostaly do rukou Tálíbánu, mu slouží k vyhledávání osob. Žalovaný tyto zcela zásadní informace relevantní pro případ žalobce zcela opomenul a nijak se jimi nezabýval.

40. Žalovaný dále uvedl, že žalobce je muslimem – šíitou, přičemž z tohoto důvodu nepatří mezi ohrožené skupiny v současném Afghánistánu. K tomu je třeba konstatovat, že žalobce sice tyto údaje o sobě uvedl, svou obavu z návratu však odvozoval primárně od svého označení jako bezvěrce resp. odpadlíka od víry, což mělo započít v roce 2016. V této souvislosti však žalovaný opomenul, že dle judikatury postačuje, jedná-li se pouze o připisovaný důvod relevantní z hlediska § 12 písm. b) zákona o azylu. K tomu např. rozsudek NSS ze dne 13. 8. 2008 č.j. 2 Azs 45/2008-67, dle kterého: *„Za předpokladu, že původci pronásledování žadateli o mezinárodní ochranu jeho politické přesvědčení připisují, není pro účely posouzení spojitosti mezi pronásledováním a azylově relevantními důvody ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, vykládaného v souladu s čl. 10 odst. 2 směrnice 2004/83/ES, rozhodné, zda žadatel politické názory, pro které je pronásledován nebo pro které mu pronásledování hrozí, skutečně zastává.“* Není tedy tak podstatné, že žalobce je z hlediska vnitřního přesvědčení muslimem (šíitou), pokud by mu bylo po návratu připisováno odpadlictví od víry resp. status nevěřícího, jak tomu bylo při událostech v roce 2016. Jak je uvedeno výše, závěr ohledně nevěrohodnosti výpovědi žalobce byl soudem označen za vadný. Žalovaný se tedy měl řádně zabývat tím, zda žalobci jako osobě dříve označené jako odpadlík od víry může při návratu do země původu hrozit pronásledování. Jak již soud uvedl, nezohlednil žalovaný některé zcela zásadní informace vyplývající ze zprávy MZV Nizozemska z června 2023, tedy že v zemi neexistuje náboženská svoboda, přičemž osoby, které odstoupily od islámu, jsou považovány za odpadlíky, takový čin se trestá trestem smrti.
41. Žalovaný se rovněž zabýval tvrzením žalobce, že výhrůžky jeho osobě souvisely i s jeho životem v Evropě a západním uvažováním, což mělo též vliv na jeho označení jako odpadlíka od víry. K tomu se žalovaný zabýval obsahem Informace OAMP – LANDINFO ze dne 29. 9. 2022, která se týká i situace osob „pod západním vlivem“; Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

z této informace opět zcela selektivně použil pouze informaci zdroje z Kábulu z března 2022, který potvrdil, že kvůli svému prozápadnímu vzezření žádným problémům ze strany Tálibánu nečelí. Již však opomenul, že podle další pasáže této informace: „*O tom, jaká je situace v současnosti, neexistuje dostatek relevantních podkladů. Od převzetí moci neprobíhají nedobrovolné návraty a dobrovolně se do země vrací vcelku málo lidí.*“ V této souvislosti žalovaný opomenul vzít v potaz i další podstatné informace vyplývající ze zpráv o zemi původu, kdy dle Informace OAMP Afghánistán - Stručné shrnutí vývoje po převzetí moci Tálibánem v srpnu 2021, ze dne 13. 9. 2021, mezi ohrožené skupiny patří i lidskoprávní aktivisté – především za práva žen (žalobce přitom v roce 2016 vyjadřoval názory na podporu ženských práv), dle Informace OAMP Afghánistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 14. 7. 2023, se objevily četné zprávy o mučení a krutých, nelidských a ponižujících trestech ze strany Tálibánu, Islámského státu-Chorásán a dalších skupin, tresty prováděné Tálibánem zahrnovaly bití, amputace, popravy, navzdory proklamované amnestii se objevily zprávy o mimosoudních popravách či zatýkání civilistů (včetně lidskoprávních aktivistů). Dále žalovaný přehlédl, že dle Informace OAMP LANDINFO Afghánistán: Vývoj islámského emirátu, ze dne 13. 4. 2023, základní lidská práva Afghánců jsou silně omezena, zvláště v případě žen a dívek, jejich situace se setrvale zhoršuje ve všech oblastech, je zaváděna úplná segregace, soudcům bylo nařízeno, aby v plné míře implementovali právo šaría, dovoleny jsou veřejné popravy, amputace a bičování, které jsou skutečně vykonávány, ohroženi jsou představitelé občanské společnosti a bojovníci za lidská práva, je prováděno jejich náhodné zatýkání, rozhostila se atmosféra strachu, od převzetí moci docházela řada zpráv o vraždách, zmizení osob a mimosoudních popravách. Všechny tyto okolnosti žalovaný nevzal v potaz, ačkoliv jsou obsaženy ve správním spise, z čehož plyne, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy. V důsledku toho neobstojí ani jeho hodnocení přiměřené pravděpodobnosti, zda je žalobce v případě návratu ohrožen pronásledováním.

42. Z výše uvedené zprávy Informace OAMP LANDINFO Afghánistán: Vývoj islámského emirátu, ze dne 13. 4. 2023, vyplývají též tyto významné informace, které žalovaný nevzal v potaz: Tálibán převzal republikovou správu i strukturu na ústřední i místní úrovni, byly odstraněny instituce na ochranu lidských práv a demokratického zřízení, byl nastolen islámský emirát, který má vládnout v souladu s islámským právem a afghánskými hodnotami, se soudním projednáváním je spjata velká nepředvídatelnost a malá právní jistota, Tálibán si zřídil vlastní zpravodajskou službu Generální zpravodajské ředitelství (GDI), která se primárně zaměřuje na vnitrostátní poměry, jako jsou např. představitelé občanské společnosti a novináři, prozatím je jen málo profesionální organizací, která nemá celkový přehled o situaci mezi obyvatelstvem, má však úzké vazby s MPVPV (ministerstvo morálky), které je přítomné ve všech velkých mešitách a sleduje, kdo se účastní modliteb, je obtížné zjistit, zda je jeho role poradní či výkonná, existují zprávy o nahodilém zatýkání a o špatném zacházení s osobami obviněnými z páchání přestupků (může jít např. o holiče, kteří mužům provádějí zkracování plnovousů). Další podstatné informace vyplývají ze zprávy MZV Nizozemska z června 2023, k nim žalovaný rovněž nepřihlédl: dochází k velké společenské kontrole související s praktikováním náboženství, policie a MPVPV prováděly kontrolu, zda se lidé modlí, např. v době modliteb, ti, kdo se nemodlili, byli zastrašováni, lidé se také kontrolovali navzájem, zda se řádně modlí, nepraktikující muslimové často předstírali, že jsou věřící, chtěli se tak vyhnout možným problémům, vláda netolerovala, ani neměla žádné

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

pochopení pro ty, kteří nevyznávají islámskou víru, po nástupu Tálíbánu k moci mu museli různí dárči přenechat své databáze obsahující údaje o afghánských občanech, podle HRW má nyní k dispozici citlivé biometrické údaje, které mohou ohrozit tisíce Afghánců, dle HRW Tálíbán může využívat tyto systémy ke sledování údajných odpůrců, Tálíbán tradičně disponoval účinným zpravodajským systémem založeným na intenzivních místních kontaktech, po převzetí moci si tyto struktury zachoval, stále má k dispozici velký počet kontrolních stanovišť a rozsáhlou síť místních informátorů, podle důvěrného zdroje je pravděpodobné, že systém informátorů v kombinaci s databázemi, které se dostaly do rukou Tálíbánu, mu slouží k vyhledávání osob, podle několika zdrojů Tálíbán monitoroval nejen sociální sítě, ale také odposlouchával telefonní hovory, např. osob, které volaly svým příbuzným v Afghánistánu ze zahraničí. Žalovaný však tyto informace opomenul, místo toho akcentoval informace, dle kterých bezpečnostní situace v zemi se postupně uklidňuje, míra kriminality v Kábulu výrazně klesla, apod. Tyto údaje sice rovněž ze shromážděných zpráv vyplývají, nicméně s ohledem na konkrétní azylový příběh žalobce se nejedná o komplexní a dostatečně adresné zjištění situace v zemi původu.

43. Žalovaný uzavřel, že žalobce nespadá do žádné ze skupin ohrožených pronásledováním ze strany Tálíbánu, neboť není mj. lidskoprávní aktivistou. S uvedeným závěrem nelze souhlasit. I když žalobce nelze přímo označit za lidskoprávního aktivistu, popisoval konkrétní události, kde vyjadřoval veřejně názory na podporu ženských práv a sekularizace společnosti, což v současném kontextu situace v Afghánistánu, jak je výše popsána, by bezpochyby bylo považováno za problematické jednání. Dále byl tehdy označen za nevěřícího či odpadlíka od víry, a to mj. příslušníky radikálního hnutí X, což by opět v kontextu současného Afghánistánu bylo výrazně rizikové z hlediska možné perzekuce žalobce, kdy by mu hrozil i trest smrti. Za těchto okolností bylo namístě, aby se žalovaný zabýval současnou situací ohledně hnutí X a jeho propojení s Tálíbánem (což ve spise i v rozhodnutí zcela chybí, žalobce přitom tvrdil, že jsou nyní propojeni a spolupracují), dále otázkou, zda s ohledem na časový odstup a intenzitu incidentu z roku 2016, pozdější telefonáty otci žalobce a domovní prohlídku u rodiny v roce 2022 hrozí, že by se žalobce při svém návratu do Afghánistánu mohl stát zájmovou osobou současného režimu, přitom žalovaný měl zohlednit všechny shora uvedené podstatné informace vyplývající ze zpráv o zemi původu. Při zvážení všech těchto okolností, tedy azylového příběhu žalobce a relevantních informací o situaci v zemi, měl žalovaný vyhodnotit, zda je dána přiměřená pravděpodobnost, že by žalobce byl v případě návratu ohrožen pronásledováním. Žalovaný to však řádně neučinil, napadené rozhodnutí trpí též nedostatečným zjištěním skutkového stavu, kdy skutkový stav je i v rozporu se spisem, v důsledku čehož je napadené rozhodnutí nezákonné. Již za stávajícího stavu však lze na základě výše uvedeného konstatovat, že v případě žalobce směřují silné indicie k tomu, že by mu měl být udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu.
44. Soud rovněž v rozsudku č.j. 4 Az 16/2022-42 vytkl žalovanému, že nevzal v úvahu vysvětlitelné důvody, pro které žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až s časovou prodlevou, dovodil výlučně účelovost žádosti o mezinárodní ochranu a tedy pochybil, když posoudil danou záležitost nepřiměřeně konkrétním okolnostem případu (viz body 31 – 36 rozsudku č.j. 4 Az 16/2022-42). Žalovaný však v napadeném rozhodnutí tento závazný názor soudu vůbec nerespektoval, použil zcela shodné vyhodnocení, jako v původním zrušeném rozhodnutí ze dne 30. 3. 2022. I z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nezákonné.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

45. S ohledem na shora uvedené soud podle § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s. a § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). Právní názor vyslovený v tomto rozsudku žalovaného v dalším řízení zavazuje (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
46. Soud k důkazu neprováděl materiály, na které žalobce poukazoval v žalobě a k nimž uvedl webové odkazy, neboť žalobce jednak jejich provedení jako důkazu přímo nenavrhoval, přičemž údaje, které z nich dle žalobce měly vyplývat, jsou dle zjištění soudu uvedeny i v podkladech obsažených ve správním spise. Takové dokazování by tak bylo nadbytečné.
47. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Ve věci úspěšný žalobce je zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, tedy právnickou osobou, k jejíž činnosti, uvedeným ve stanovách, patří poskytování právní pomoci uprchlíkům nebo cizincům. Tento zástupce nemá právo na odměnu za zastupování, má pouze právo na náhradu účelně vynaložených nákladů (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2008, sp. zn. 4 Azs 51/2008), které však neprokázal. V řízení před zdejším soudem tak náklady řízení žalobci nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 7. června 2024

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.